

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie zmian w ustawie o ubezpieczeniu od wypadków i chorób zawodowych w zakresie prewencji wypadkowej prowadzonej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych

W stanowiskach Rady Ochrony Pracy z 7 lipca 2009 r. oraz 19 października 2010 r. kierowanych do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych podnoszono potrzebę znacząco większego zaangażowania funduszu ubezpieczenia wypadkowego w prewencję wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Nakłady na prewencję wypadkową, mogące wynosić do 1%, były drastycznie zaniżane, wahając się w latach 2003 - 2011 od 0,01 do 0,05% przychodów ze składek pracodawców na ubezpieczenie wypadkowe. Stanowiło to sumy od 1,2 do 6 mln zł. Równolegle wydatki FUS, obejmujące koszty bezpośrednie wypadków przy pracy i chorób zawodowych, wzrosły z 4,25 mld zł w roku 2003 do 6,05 mld zł w roku 2011. Koszty pośrednie (w tym koszty leczenia i rehabilitacji, koszty społeczne) szacowane metodyką przyjętą przez Międzynarodową Organizację Pracy są 4-krotnie wyższe, co w Polsce stanowiło ok. 20 mld zł.

Należy tu podkreślić, że skutecznie prowadzone działania prewencyjne oznaczają nie tylko mniejsze wydatki dla instytucji ubezpieczeniowych, lecz także skutkują zmniejszeniem kosztów ponoszonych przez budżet państwa (w tym Narodowy Fundusz Zdrowia), pracodawców oraz pracowników poszkodowanych w wyniku wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Ponadto wydłużenie okresu aktywności zawodowej wymaga stworzenia odpowiednich warunków pracy, co nie jest możliwe bez zintensyfikowania działań prewencyjnych, także Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

W szczególności Rada zwraca uwagę iż:

- w latach 2000 - 2010 wskaźnik liczby wypadków przy pracy na 1000 zatrudnionych w Polsce nie uległ zmniejszeniu, podczas gdy w Niemczech zmalał o ponad 33%, a we Francji o ponad 18%; równocześnie w krajach tych nakłady na prewencję wypadkową są wielokrotnie większe: w roku 2010 wydatki ZUS na prewencję w przeliczeniu na jednego ubezpieczonego wyniosły ok. 0,07 Euro, podczas gdy w Niemczech ok. 25 Euro a we Francji ok. 21 Euro;
- ponad 50% wypadków przy pracy rejestrowanych w Polsce dotyczy osób w wieku od 20 do 39 lat, wyłączając je z rynku pracy;
- warunki pracy spełniające wymagania bezpieczeństwa i ochrony zdrowia wpływają istotnie na możliwość wykonywania pracy szczególnie wraz z wiekiem.

Biorąc powyższe pod uwagę Rada ponownie wnosi o pilną nowelizację ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, z uwzględnieniem potrzeby:

- określenia minimalnych wydatków na prewencję wypadkową w 2013 r. na 0,5% przychodów ze składek pracodawców na ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych, z osiągnięciem co najmniej 1% do roku 2015;
- dofinansowania działań związanych z prewencją wypadkową w przedsiębiorstwach o ustalonej kategorii ryzyka ubezpieczeniowego powyżej 6, w tym szczególnie w małych i średnich przedsiębiorstwach.
- ugruntowania w świadomości społecznej istoty i wagi zagadnień związanych z bezpieczeństwem i higieną pracy przez upowszechnianie tej problematyki za pośrednictwem mediów, w tym szczególnie telewizji i radia w ramach ich misji publicznej.
- wprowadzenia zasad umożliwiających realizację zadań z zakresu prewencji wypadkowej w ramach 3-letnich programów działań prewencyjnych ZUS.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 27 kwietnia 2012 r.